

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.
DRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.
TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Boj za demokracijo.

Kar ni v srcu, to je na jeziku, pravi pregovor in zato se ne čudimo, da so se sedaj bahali kot edini pravi borci za demokracijo ljudje, ki še nikdar v svojem življenju niso dokazali, da so res demokrati. Ljudje, ki so soustvarjali do skrajnosti reakcionaren tiskovni zakon, ljudje, ki so hoteli s svojim narodnim edinstvom spraviti vse učiteljstvo na kolena, ljudje, ki nikdar niso trpeli niti najmanjšega ugovora v lastnih vrstah, ljudje, ki so razvili v Jugoslaviji do neverjetnosti kult voditeljev in prvakov, ti ljudje hočejo biti borci za demokracijo. Hvala lepa!

Dvakrat smo imeli v Jugoslaviji početke resnega boja za demokracijo. Prvič je to bilo, ko je Stojan Protić hotel uveljaviti svoj avtonomistično uredbo države. Po vrsti vsi današnji borci za demokracijo so se potrudili, da je Stojan Protić v tem boju podlegel. Eni so dosegli to z odkritim bojem, drugi pa z abstinenco iz skupščine. Vedoma so tedaj upropastili boj za demokracijo, danes pa hočejo biti njeni borci! V resnici, nekateri ljudje ne poznajo sramu.

Drugič je energično nastopil za demokracijo Ljuba Jovanović. Danes, po njegovi smrti ve šele Jugoslavija, kako velikega moza je z njim izgubila. In ko se je Ljuba Jovanović boril s Pašićevim okolič, ko se je iz ljubezni do domovine ponizal pred Pašićem do skrajnosti, ko je moral nositi vso težino boja, ki je bil nadčloveški za mladega moza, tedaj so bili zopet po vrsti proti Jovanoviću vsi, ki se danes hvalijo kot borci za demokracijo. Naš list je tedaj z vso silo nastopil za Ljubo Jovanovića, še z večjo silo pa so nastopili proti njemu vsi tisti listi, ki bi radi veljali danes kot glasila demokracije.

Pa kaj vedo sploh vsi ti hrupni agenti »združene demokracije« o resnični demokraciji! Ves potek vladne krize je dokazal, da je tem ljudem demokracija le »šlager«, s pomočjo katerega bi prišli do vlade.

Zato se tudi najmanj ne trudijo, da bi demokracijo usidrali v narodu, zato nočejo razumeti, da je demokracija mogoča le tedaj, kadar jo brani narod. Zato pa morejo še manj razumeti, da je demokracija mogoča le po žrtvah. Samo ljudje, ki so pripravljeni za demokracijo trpeti, dati tudi kri in imetje, morejo ustvariti demokracijo, morejo jamčiti, da bodo od njih sestavljena vlada v resnici vlada demokracije. Med izgnanci, med pregnanci zato tudi nastanejo edino pravi borci za demokracijo. In v naši državi bo to »glavnica« še sijajno potrdila.

Kdo od vseh naših borcev iz »združene demokracije« pa je le približno tak človek, v katerem bi mogla javnost misliti, da je pripravljen za demokracijo žrtvovati kri ali vsaj imetje! Kdo od vseh teh prvakov pa je, vendar le podoben takemu borcu! Da bi morala tem ljudem demokracija še nekaj plačati, prav radi verujemo. Toda, da bi oni demokraciji kaj dali? Kdor je naiven naj stopi na plan.

Demokratska vlada je Jugoslaviji potrebna in zato bo do nje tudi prišlo. Toda ne preje, dokler ne bo ena cela generacija odločno udana pravi demokraciji, dokler ne dobimo ljudi, ki se bodo hoteli za demokracijo tudi boriti, ne pa samo z njo paradižati.

Danes pa vidimo samo take paradne junake, zato pa tudi nikjer boja za demokracijo.

TITULESCU ODPOTOVAL NA REVIJERO.

Paris, 16. februarja. Titulescu je odpotoval na Riviero.

Slovenec naj postane notranji minister.

Beograd, 16. februarja. Vsi napori, ki so bili storjeni v zadnji krizi, a posebej še predvčerajšnjim in včeraj, so imeli namen, da se kriza čim prej polno reši in da se najde primeren izhod, da bi ne prišli do zopetnih volitev.

Vukičević si prizadeva, da se izogne volitvam vsaj dotlej, dokler se ne izglasuje proračun in posojilo. Vukičević je včeraj dopoldne po mnogih posvetovanjih prišel do zaključka, da bi bila najboljša rešitev, ako poda Davidoviću kompromisen predlog v vprašanju notranjih del, da se namreč za ministra notranjih del določi nevtralna oseba, ki bi ne bila ne iz radikalov in tudi ne iz demokratskih vrst. Vukičević misli, da bo rešil situacijo pred volitvami, ako stavi Davidoviću predlog, da se odstopi dr. Korošcu položaj ministra notranjih del.

Po vseh teh prizadevanjih se je s posebnim zanimanjem pričakoval sestanek med Davidovićem in Vukičevićem, ki je bil določen za včeraj popoldne, kakor tudi sklep demokratskega kluba o Vukičevićeve predlogu. Položaj je postal zelo resen zlasti po sestanku, ki ga je imel Davidović z Vukičevićem ob 4. popoldne. Vukičević je stavil na tem sestanku Davidoviću formalen predlog, da postane minister notranjih del dr. Korošec in da se tako rešita sporno vprašanje in sestavi koalicijska vlada ostalih skupin.

Po tem sestanku je imel Vukičević kratko sejo radikalnega kluba, na kateri je sporočil poslancem, da je imel razgovor z Davidovićem in da sedaj čaka na odgovor. Naprosil je poslance, da naj bodo zbrani, ker se pričakuje definitivni sklep demokratskega kluba. Demokratski klub, ki naj bi sprejel končni sklep, pa se nikakor ni mogel sestati na sejo. Davidović je bil v predsedništvu kluba in je imel tu konference s svojimi najbližjimi prijatelji. Pretresal je z njimi splošno politično situacijo, zlasti pa še Vukičevićeve predlog.

Demokrati so mnenja, da teži Vukičević s svojim predlogom za tem, da izbije Davidoviću iz rok vsa sredstva in da ga napravi odgovornim za vse posledice, ki bi lahko nastale zaradi negativnega odgovora, to je, ako demokratski klub ne sprejme Vukičevićevega predloga o postavitvi dr. Korošca za ministra notranjih del. V vrstah Davidovićeve pristave niso mogli priti do katerega sklepa in so zato vedno odlašali s sejo tako, da se seja še ob 6. ni mogla začeti. Davidović je uvidel, da postaja stvar vedno bolj komplicirana, zato je sklenil staviti Vukičeviću predlog, da se vse to vprašanje odloži za danes. Davidović hoče namreč premisliti in po bližje proučiti motiv Vukičevićevega predloga, da bi potem lahko prišlo do definitivne odločitve.

Na podlagi tega Davidovićevega predloga je sklical Vukičević zopet sejo radikalnega kluba, na kateri je naznanil poslancem, da ga je Davidović naprosil, da počaka na odgovor za prihodnji dan. Vukičević je odredil sejo za dopoldne ob 10., misleč, da bo do tedaj dal Davidović svoj odgovor. A med demokrati položaj še vedno ni bil jasen. Davidović in njegovi prijatelji so se ločeno posvetovali, medtem ko so drugi poslanci čakali v klubu na sejo. Videlo se je, da obstoja velika razlika v mišljenju demokratov in da še ne bo tako hitro prišlo do odločitve. Davidović je tudi sam uvidel, da se stvar vedno bolj zapleta in da mu ni moči staviti konkretnega predloga. Zato je pozval poslance na sejo in jim sporočil, da je imel razgovor

z Vukičevićem, ki mu je prezentiral dr. Korošca kot notranjega ministra. To vprašanje je zelo delikatno in ga je treba dobro proučiti, zato naj se danes ob 4 in pol sestanejo vsi poslanci v klubu na sejo, s katere bo potem poslan odgovor Vukičeviću.

Zdi se, da dela Davidović na to, da dobi koncesije na drugi strani, ako ne dobi njegova stranka ministra notranjih del. Po 6. je imel sestanek s šefi seljaško-demokratske koalicije, ki je trajala celo uro. Gotovo je, da gre Davidoviću ne samo za mnenje Pribečevića in Joce Jovanovića, ampak tudi za mnenje Stjepana Radića, ki mu bo ga ta sporočil iz Zagreba.

V političnih krogih se je sinoči smatralo, da je situacija zelo napeta. Razpravljalo se je vprašanje, ali bi bilo sploh primerno, da Marinkovići pristasi riskirajo edinstvo demokratske stranke, ako bi Davidović ne sprejel predloga o ministristvu notranjih del. To je zato važno, ker Marinković čuti, da se je njegov položaj v narodu zelo poslabšal in da je med ljudstvom postal zelo nepopularen. Ako bi prišlo do razkola, bi Davidović in njegovi prijatelji izrabili to situacijo, da izvedejo kampanjo proti Voji Marinkoviću in na ta način preprečijo ono politiko, za katero se Marinković zavzema.

V samih vrstah Vukičevićeve pristave se misli, da bi bilo prav, ako se obvaruje edinstvo demokratske stranke in da se pojde skupno z demokratsko stranko na volitve. Na ta način bi ostal Marinković na vladi in bi mogel s tega svojega položaja okrepiti število svojih poslancev. V tem pogledu se bo danes odločilo, ali bo Marinković cepil demokratsko stranko ali ne.

V parlamentarnih krogih se smatra, da je stališče, ki ga je zavzel Davidović zato zelo nevarno, ker se naravnost tiče obstoja Narodne skupščine. V teku noči so bili napravljeni neki koraki, da se Davidović zadovolji in da pristane na kompromisno rešitev z dr. Korošcem kot ministrom notranjih del. Dosedaj pa so izgledi prav slabi. Gre za to, kake koncesije bi dal Vukičević Davidoviću v primeru, da ta akceptira Korošca kot ministra notranjih del. Davidovičevci zahtevajo kot kompenzacijo ministristvo financ, razentega pa hočejo, da pridejo v vlado ljudje, ki so Davidovičevi pristasi.

DEMOKRATI ZAHTEVAJO ZA KOROŠEVO IMENOVANJE PROTİKONCESIJE.

Beograd, 16. februarja. Sinoči se je vršil sestanek v stanovanju Ljube Davidovića v Njegošovi ulici. Sestanka so se udeležili Davidovičevi pristasi iz demokratskega kluba in iz glavnega odbora demokratske stranke.

Razpravljalo se je o imenovanju dr. Korošca za ministra notranjih del. Sklepi se drže tajno. Toliko pa se je zvedelo, da demokrati ne bi bili nasprotni temu imenovanju, a bi v tem slučaju zahtevali velike kompenzacije od radikalov v drugih vprašanjih.

SEJA ŠEFOV »DEMOKRATSKE« UNIJE.

Beograd, 16. februarja. Seja šefov demokratske unije je trajala do 8. zvečer. Na njej je podal Davidović poročilo o situaciji.

Po končani konferenci je Svetozar Pribečević izjavil novinarjem: Razgovarjali smo se o situaciji, ki je nastala z odloženo rešitvijo krize do jutri.

»Kaj mislite o kandidaturi dr. Korošca za ministra notranjih del?«

To je isto, kakor da bi bil Vukičević na tem mestu. Ker Vukičević misli tudi za Korošca in to pomeni, da bi pravzaprav Vukičević minister notranjih del, samo tokrat brez vsake odgovornosti. Čudim se, da Korošec sploh pristane na to, da bi prevzel to ministristvo. Kaj bo talar s policijo?

»Kdaj pride v Beograd Stjepan Radić?«

Ko nastane nova situacija in to bo takoj, ko Vukičević vrne mandat.

Dobiva se vtis, da so šefi demokratske unije na tej seji sklenili, da bo Davidović proti imenovanju Korošca za notranjega ministra.

ODLOČITEV DANES OPOLDNE.

Beograd, 16. februarja. Velja Vukičević je bil sinoči na dvoru, kjer se je mudil dalje časa. Ko je prišel z dvora, je izjavil novinarjem, da nimajo nič pričakovati in da bo padla odločitev danes popoldne, ko bo imel demokratski klub svojo sejo.

Senzacionalna odkritja „Vorwärts“.

TAJNE MONARHISTIČNE ORGANIZACIJE V NEMŠKI ARMADI.

Berlin, 16. februarja. »Vorwärts« objavlja ves niz dokumentov, iz katerih je razvidno, da razne vojaške zveze, a predvsem »Wickingbund«, delajo na to, da osnujejo v vojski in mornarici svoje tajne organizacije. V enem izmed teh dokumentov se naglašja, da sta bivši vojni minister von Seek in württenberški državni predsednik izjavila, da so take organizacije potrebne, ker se pričakujejo prihodnje leto resni nemiri in mora biti vojska pripravljena, da ne zaplove v rdeče vode.

TUJI DIPLOMATI V ZUNANJEM MINISTRSTVU.

Beograd, 16. februarja. Včeraj so posetili pomočnika zunanjih poslov avstrijski, nemški in angleški poslanik. Iz Beograda je odpotoval včeraj rumunski poslanik Emandi na svoje novo mesto.

SEJA GLAVNEGA ODBORA MUSLI-MANSKE STRANKE.

Sarajevo, 16. februarja. Včeraj je imel poslovni odbor muslimanske organizacije konferenco pod predsedništvom dr. Spaha. Razpravljalo se je o notranjih strankarskih vprašanjih in je dr. Spaho podal referent o nastali politični situaciji.

DR. BENEŠ ODPOTOVAL V ŽENEVO.

Praga, 16. februarja. V začetku prihodnjega tedna odpotuje minister zunanjih poslov dr. Beneš v Ženevo, kjer se bo nudi tri tedne in prisostvoval varnostnemu odboru Društva narodov. Pozneje bo potval v London in Pariz.

BERLINSKI TURNIR.

Berlin, 16. februarja. Odigrane so bile samo nerešene partije. Remis so končale igre Koch : Reti, Ahnes : Tartakover, Schlage : Bogoljubov, Sämisch : Steiner. Bruckman je zmagal nad Leohardom, Helling nad Stoltzejem. Partija Schlage : Niemcevič je bila zopet prekinjena po 11. urah borbe. Najnovejša stanja prvakov je: Niemcevič 5 in pol (1), Bogoljubov, Helling, Johnes, Reti 5, Ahnes, Sämisch, Tartakover 4 in pol.

Vedno enaki.

Ko je pred kratkim dobil Radić mandat za sestavo vlade, tedaj se ni noben hrvatski list spozabil tako daleč, da bi delal Radiću težave pri sestavljanju vlade. Vsi Hrvati so pač bili lohiko zavedni, da morajo Radića podpirati, ker je bila prvič dana prilika, da sestavi vlado — Hrvat. In celo njegovi največji nasprotniki so se tega zavedali in tako je n. pr. pisal celo te dni »Hrvatski Nar. Glas«, ki gotovo ne spada med najuglednejše hrvatske liste to-le:

»Tudi mi vemo, da g. Radić osebno in sam po sebi ne samo, da ni dorasel za tako odgovorno mesto (predsedništva vlade), temveč da ni primeren niti za načelnika, tudi zadnjega ministra, toda bili bi nepatriotični, če bi to govorili v času, ko mu je bil ta mandat podeljen.«

Tako hrvatski list, ki skoraj živi od svoje ga nasprotstva do Radića. Kako pa je pri nas?

Komaj se je včeraj dopoldne po Ljubljani izvedelo, da ima postati Slovenec dr. Korošec notranji minister, že so smatrali nekateri tudi — Slovenci za svojo glavno nalogo, da z vsemi sredstvi to imenovanje preprečijo. Kajti ti tudi — Slovenci so samo strankarji in svojega strankarskega fanatizma in morejo skriti pri nobeni priliki. Zato te ljudi prav nič ne briga to, da se je sedaj prvič posrečilo Slovencu, da je dobil tak ugled v Beogradu, da ga predlagajo Srbi za notranjega ministra. Da bi imeli vsi Slovenci le dobiček od tega, če bi bil Slovenec notranji minister, tudi to ne briga te tudi Slovence. In ravno tako jih ne briga vsi oni naši uradniki, ki

bi potem, ko bi imeli zaščito v notranjem ministru lahko odšli v južne kraje in bistveno pripomogli k zboljšanju naše uprave.

Vse to te ljudi ne briga, ker njih briga samo eno, strankarski interes. Ker nimajo nobene zaslonbe v narodu, polagajo vso važnost na vladni aparat. In ker so oni temeljito znali ta aparat za sebe izrabljati, mislijo, da bodo tako delali tudi drugi. In ker še nikdar na svetu niso znali nič drugega, ko da se bore s klerikalnim lintvernom, so od strahu čisto brez sebe, da bi postal klerikalec notranji minister. Če je v tem slovenski uspeh, seveda te narobe naprednjake ne briga.

Zato so šli takoj na delo in sedaj obstoja vsa njih politična modrost v tem, da prepričujejo Beograd, kako bi se vsa Jugoslavija podrla, če bi postal Slovenec dr. Korošec notranji minister.

Da bi pa ta njih protislovenska intriga bolj držala, si izmišljujejo izjave in pisarijo v svojih listih, kako da so srbski demokrati in seveda še Marinkovičevi pristaši povrh ogorčeni, če bi postal dr. Korošec notranji minister.

Prav res, vedno enaki so naši esdeesarji. Ne znajo nič drugega, ko s tožarenjem Slovencev dokazovati Srbom svojo potrebnost. Kakor šolarčki v prvem razredu si ne znajo pomagati drugače, ko da vedno groze s svojim »zažoteno«.

In taki ljudje naj bodo borci za demokracijo! Gospodje, pojdite se solit s to vašo revščino in isto naj store vsi »inteligentni« volivci, ki še danes niso prišli iz šolarskega »zažoten«.

Blaznost moderne vojne.

V reviji »Panevropa« razpravlja pod zgorajim naslovom major Franz Carl Endres o načinih moderne vojne. Dasi je revija sama po sebi namenjena boju zoper vojno, vendar so konture bodočega klanja pisane dovolj nevljudno in objektivno, da pribujemo ta izvajanja v premislek in opombo tudi naši javnosti.

Endres se v početku članka ozira nazaj na preteklo vojno in objavlja izgube posameznih držav. Tako je v vseh zaveznikih državah bilo mobiliziranih 42.200.000 moških; od teh je padlo 5.408.000 in 10.030.000 je bilo ranjenih. Nemčija in Avstro-Ogrska sta z vsemi svojimi zavezniki skupno mobilizirali 24.550.000 moških; od teh je padlo 3.855.000 in 7.023.000. Torej je bilo ubitih tekom svetovne vojne 9.263.000 moških. Toliko krvnih žrtvi ni tirjala doslej še nobena doba, kar jih poznamo. Edino naša, toliko proslavljena civilizacija je zmogla to, ker je višek organizacije oblasti združila z visokom vojaške uporabe tehničnih pridobitev. Dasi pa je vojna najboljše duhove napolnila z grozo, opazujemo danes, da je postala vojna organizacija nevarnejša, kot je bila pred vojno in da proži danes tehnika vojskovanja možnosti, ki so se tekom vojne najradikalnejšim uničevalcem zdelje sanje.

Tehnična sredstva sedanjega časa so strahna in tak način vojskovanja pomeni predvsem nevarnost za neoborožene po velikih mestih in tovarniških centrih. Moderni način vojskovanja ne teži več za tem, da poizkuša dolgotrajno prodiranje sovražne fronte, pač pa je mnenja — in z vso pravico — da je mogoče vojno končati, hitreje, če se izprement, in spoznava, da te volje ni več mogoče s pomočjo strupenih plinov, vrženih iz letal, v poljane mirilcev.

Ta način je mnenje, da je volja sovražne vlade za nadaljevanje vojne merodajen moment, in spoznava, da te volje ni več mogoče razbiti v sovražni vrhovni komandi, torej ne na fronti pač pa v zaledju. Deloma zaradi tega, ker je vsled demokracije sveta postala volja vlad odvisnejša od volje narodov, deloma pa zaradi tega, ker sredstvo bodoče vojne ne bo več število vojakov, pač pa sposobnost dežele, da zgradi čim več bojnih strojev. Vojaški učinek, prej vsota učinka posameznih vojakov, je treba danes staviti v isto vrsto s strojno tehničnim učinkom, ki je od človeških mas manj odvisen kakor pa od mase in kvalitete bojnih strojev.

Koncem konca pa je vsak vojaški uspeh psihološko utemeljen. Izgube ne povzročajo

poraza, pač pa le predstave, ki jo ustvarijo take izgube v sovražniku. Tehnika pa zdaj svetuje armadnim vodstvom, naj poskušajo uničiti sovražno voljo tam, ker je najslabotnejša in najmanj šolana in kjer ima kljub temu največji politični in produktivni učinek: po velikih mestih in industrijskih centrih.

Napadi letal se bodo običajno izvršili na ta način, da bo skušala dobiti močna skupina letal v zraku premoč, če se ji je prej ne posreči sovražnika presenetiti. Tem utiračem poti bodo sledila brodovja z bombami iz beglega foforja, ki ima strašno užgalno moč, ki ga ni mogoče z vodo pgasiti in ki seže vsakega človeka, če ga je oškropil le najmanjši del te tvarine. Taki napadi s foforjem bodo izvali silno paniko. Saj niti ne bodo namenjeni šolanim vojakom, pač pa delavcem, ženam in otrokom itd. Poleg tega pridejo v poštev še brodovja s plinom. Angleži so izračunali, da že dvoje navadnih potniških letal lahko vzame s seboj toliko plinovih bomb, da bi bil London preplavljen s strupenimi plini.

Če pride tako daleč in doslej še ne obstoji noben vzrok dvoma, da bi šest do sedem ur po vojni napovedi ne moglo priti do tega v vsaki evropski deželi, potem bodo stotisoči umirali in vojne bodo odločene, predno bodo armade izmenjale na fronti običajne železne pozdrave.

Armada poveljstva raznih držav so odgovarjajoče proračune, do kdaj lahko sovražna velenista in industrijska središča preplavijo s plinom, že davno na uro natančno zaključila v svojih skrivnih predalcih in povsod je tako urejeno, da bo šest do deset ur po danem povelju nad cilje razlit plin.

Odgovorni faktorji se že danes pečajo s premišljevanji, kaj bi bilo potrebno ukreniti za civilno prebivalstvo v slučaju napada s plini. Govore že o tem, da bi imel vsak mešan svojo masko zoper plin; da bi bil v vsaki hiši prostor, kamor bi plin ne mogel. In vsemogoče druge, kar tirja pa le ogromne izdatke.

Vse to ni kakšno strašilo mirovnega prijatelja. Gotovo ne pacifistični pruski vojaški tednik piše 25. decembra 1927: »Potrebno je ugotoviti, da v celi Nemčiji ni kraja — ki bi ne bilo mogoče ob vsaki uri uničiti ga s plini.«

Angleški manevri letal leta 1927 so rodili porazno spoznanje, da je London proti zračnemu napadu s plini popolnoma brez obrambe in to spoznanje je rodilo klic: »Anglija mora postati narod letalcev.« — Iz tega vsega izvira, kakšen način vojskovanja si voja-

ški krogi predstavljajo in sklepajo, da bodo s pomočjo številnih letal lahko odvrnili nevarnost.

Trenutno stanje letalskega oboroževanja je v posameznih državah sledeče: Vojaških letal ima Francija 2560, Amerika 1640, Velika Britanija 1540, (sama Anglija 750), Italija 1000, Rusija 700, Španija 600, Japonska 600, Poljska 500, Čehoslovaška 450, Belgija 230, Brazilija 230, Rumunija 180 itd. Svet ima 11 tisoč 600 bojnih letal in 2000 strojev za šolo. Če pomislimo, da eksistira na svetu le 1500 letal za promet, potem uvidimo višino zgorajjih števil. Kljub temu pa vse to oboroževanje ni v stanu odvrniti napada s plini.

Politične vesti.

— Demokratiški klub soglasno odobril Davidovičev stališče. Ker je odklonil radikalni klub soglasno demokratiško zahtevo po notranjem ministru, je sklical Davidovič sejo demokratiškega kluba, da mu poroča o poteku pogajanj z radikali. Seja demokratiškega kluba se je pričela ob pol desetih in je trajala zelo malo časa. Davidovič je na kratko poročal o odgovoru radikalov in zlasti povdaril, da radikali na noben način ne dajo demokratom notranjega ministristva. S tem se je kriza poostila in odgovornost za to pade na radikale. Demokratiški klub je brez debate odobril Davidovičev poročilo in mu izrekel svojo zaupnico. — O seji demokratiškega kluba je bilo izdano uradno poročilo: Demokratiški klub je soglasno vzel na znanje poročilo g. Davidoviča in smatra, da je vsaka nadaljna debata nepotrebna. Inicijative za nadaljno reševanje krize ni pričakovati od demokratiškega kluba, temveč to naj store oni, ki so stvarne demokratiške predloge odklonili in s tem poslabšali situacijo.

— Dr. Korošec naj postane notranji minister. Poleg Vukičevića, Davidoviča in Radića igra v sedanjih vladnih krizi najodličnejšo vlogo dr. Korošec. Njegove konference z Vukičevićem so dostikrat merodajne za nadaljni razvoj političnih dogodkov. Zlasti pa je utrdil dr. Korošec svoj položaj s svojim neomahljivim in jasnim stališčem tekom vse vladne krize. Njegova politika je bila sicer strogo usmerjena, a jasna in dosledna. Zato ni čuda, če je njegov ugled silno narasel. Tako so poročali v terek vsi večji jugoslovanski listi, da je dr. Korošec najresnejši kandidat za zunanje ministrstvo, za slučaj, da dr. Marinković vsled svoje bolezni res ne bi mogel več voditi ministristva. Ker so radikali odklonili podelitev notranjega ministristva demokratom in ker nečajo pristati demokrati na to, da bi bil notranji minister radikal, predlaga sedaj Vukičević, da naj bi postal notranji minister dr. Korošec. V esdeesarskih krogih je vsled tega nastala prava konsternacija in zato hito sedaj dopovedovati, da duhovnik Korošec vendar ne more biti notranji minister. Argumentacija je tako smešna, kakor jo zmoro edino od lintverneke paralize bolno esdeesarsko časopisje. Zakaj Vukičević ne kandidira dr. Korošca za notranjega ministra, ker je duhovnik, temveč ker je predstavitelj Slovencev. Vprašamo, pa kdo je bolj poklican ko zastopnik Slovencev, da prevzame notranje ministristvo? Slovenci ne poznamo raznih južnih običajev in smo vrhu tega na vsak način najbolj objektivni — celo na svojo škodo — v velikem boju med Hrvati in Srbi pa čisto nevtralni. Zato bi bilo državi samo čestitati, če bi postal Slovenec notranji minister, toda le tedaj, če bi imel ta Slovenec tudi avtoriteto. In dr. Korošec bi jo imel. Drugo vprašanje pa je, če bi bilo tudi dr. Korošcu čestitati, če bi prevzel to mesto, zakaj izvršiti bi moral naravno Hekulesovo delo, predno bi izkidal ves gnoj, ki se je nabral tekom let v naši upravi. — Vsekakor pa je za Slovence nad vse častno, da velja danes Slovenec kot najresnejši kandidat za zunanje in za notranje ministristvo. — Naši tudi-Slovinci in večni reakcionarji pa fantazirajo o repku. Lintvernska paraliza je povzročila očitno že vročico.

— Radikalno - muslimanska zajednica. Sedanja vladna kriza je dokazala, da ne obstoji več dem. zajednica, ker so muslimani popolnoma prešli v radikalni tabor. V zvezi s tem že naglašajo nekateri muslimani potrebo, da se ustanovi radikalna zajednica, ki jo naj bi tvorili radikali, Jugoslovanski klub in muslimani.

— Notranje politični položaj v Avstriji se je zboljšal. Ponovne konference kancelarja Seipla z dunajskim županom so vendarle rodile pozitivnih uspeh. Socialni demokrati so prenehali s svojo sabotažo proračuna v finančnem odboru in avstrijska vlada je danes že sigurna, da bo parlament pravčasno odobril proračun. Ni pa še znano, kakšne protikoncesije je dala avstrijska vlada. Vendar pa se misli, da bo avstr. vlada nastopila proti delovanju čisto fašistovskih organizacij Heilmatswehra in da se bo tudi prenehala persekucija socialno - demokratiških pristašev v orožništvu. Enako ni izključeno, da bi avstrijska vlada žrtvovala Seipla, proti kateremu opozicija najbolj odločno nastopa.

— Burni kravali na seji romunskega parlamenta. Na zadnji seji parlamenta je prišlo zopet do velikih izgrediv. Razpravljalo se je o predlogu imunitetnega odbora, da se bivši ministrski predsednik Vojda Vojvod izključi od treh sej, ker je ministru Lupu zaklical, da je tat kroglic. Med glasovanjem je opozicija silovito razgrajala. Ko je bilo glasovanje končano, so poslanci narodne kmečke stranke navali na mizo, kjer je bila glasovalna žara, žaro razbili in glasovnice raztresli po vsej dvorani. Opozicija je navali tudi na predsedniško mizo in razdejala ministrske klopi kakor tudi predsedniško estrado. Služabniki so morali prinesiti v dvorano novo skrinjo za glasovanje. Pri ponovnem glasovanju je vladna večina zopet Vojvodu izključila od parlamentarnih sej. Nato je vstal dr. Maniu in izjavil, da bodo vsi poslanci narodne kmečke stranke v protest proti temu hkratu z Vojvodom Vajdo odšli iz parlamenta in da tako dolgo ne bodo sodelovali, kolikor časa bo Vojvod izključen od sej.

— Prognanstvo Trockega vedno bolj zagneto. Oficialno je sporočala sovjetska vlada, da gre Trocki v prognanstvo kot protirevolucionarec in da prejema nižje prejemke kot vsak carski izgnanec, ki je prejel okoli 25 krajcarjev na dan. Sedaj pa zopet poročajo sovjetski listi, da potuje Trocki ko knez. Imel je poseben spalni vagon in njegova prtljaga ni štela nič manj ko 70 polnih kovčkov. Da Trocki je imel s seboj celo lovsko puško in lovsko pse, da se bo mogel zabavati z lovom. Na eni strani torej predstavljajo sovjeti Trockega kot protirevolucionarja, s katerim je sovjetska vlada temeljito obračunala. Na drugi strani pa očitajo Trockemu, da potuje kot kak knez. Ali je torej res, da je vsa sovjetska opozicija samo dogovorjena igra za prevlado Evrope, ali gre res samo za komunističen bluff.

— Litovska diktatura se etablira. Po poročilu iz Kovna, bo ob priliki desettletnice Litve proglašena od predsednika republike nova ustava, po kateri bo predsednik republike izvoljen dosmrtno. Parlament ne bo imel več zakonodajne pravice, temveč bo le še posvetovalna zbornica. Njegovi sklepi ne bodo za vlado vezni. Tudi ne bo vlada več odgovorna parlamentu. Število poslancev pa bo znižano na 40. To novo ustavo so hoteli litovski fašisti najprej izvesti z ljudskim glasovanjem. Ker so pa sprevideli, da ne bi mogli tudi z največjim terorjem dobiti večine, so sklenili, da novo ustavo kratkoma dekretrirajo in da z novim državnim udarom zagotovijo svojo nasilno oblast.

Kratke vesti.

— Romunska princesa Ileana se baje poroči s španskim prestolonaslednikom.

— Velikonemci so zagrozili z izstopom iz vladne koalicije, če bi avstrijska vlada nastopila za prenos sedeža Zveze narodov iz Zeneve na Dunaj, ker so prepričani, da hočejo s tem zavezništvo »Anschluss« definitivno pokopati.

— Volitve v sovjete, ki bi se morale vršiti januarja in februarja, je sovjetska vlada odgodila na jesen.

— Ker so uporni Marokanci pred meseci ugrabili nekaj Evropejcev in jih izpustili le proti visoki odkupnini, so priredili Francozi več kazenskih ekspedicij proti dotičnim plemenom.

— Kazenska ekspedicija Angležev proti Sudancem, ki so ubili oficirja Fergusona, se ni posrečila, ker so se Sudanci umaknili v nedostopne močvirne kraje. Vse kaže, da se bo iz kazenske ekspedicije razvila mala kolonialna vojna.

Ivan Hribar:

MOJI SPOMINI

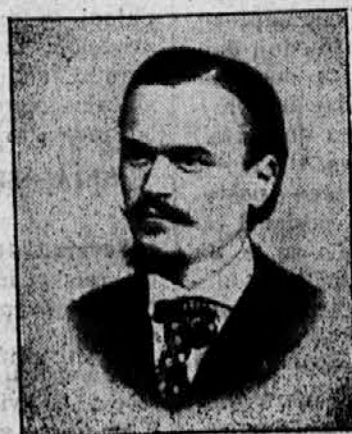
Od 1853. do 1910. leta.

Zmenila se je o vseh tistih, ki so se spominjali na moj oče, ki je bil v Beogradu, najdem Jurčiča že tamkaj. Vstrašim se ga, kajti ni ga bilo drugega ko kost in koža. Oči so mu bile globoko vdrti pod visokim čelom, rdečica mu je zginila iz lic in utesi ste mu štrleli od glave. Videl sem takoj, da je izgubljen in milo se mi je storilo. Vendar sem mu od bivanja v Italiji delal najboljšo upanje, tolažec ga, da mu pomladansko solnce zopet vrne telesne sile. Bil je res nekam vesel, da je prišel v Italijo in zdelo se mi je, kakor da si tudi sam dela nekaj upanja. Hodila sva po mestu ter ogledovala vojaške parade, ki so bile slučajno tistega dne — ne vem ali na čast kraljevega rojstva ali godu. — Zvečer se posloviva in Jurčič gre na svoje stanovanje z nado, da noč dobro prespi. Drugo jutro je bil ves obupan. Pravil mi je, da ni celo noč mogel zatisniti očesa ter da ga je neprenehoma mučil kašelj. Tedaj je pri zajutruku izustil besede: »Včeraj si mi upanje dajal, da ozdravim; danes pa vem, da zame tudi v Italiji ni zdravja več. Prav dobro se zavedam svojega položaja in ne bil bi mož, ko bi hotel samega sebe varati.« Jako hudo mi je bilo ob takem govorjenju; a vedel sem, da bi ga žalilo, ko bi mu s praznim govorčenjem upanje delal, ko mu pa pomagati ne morem. Zato ga povabim samo v gondolo

33

in peljala sva se po mestu; vendar je bil Jurčič od neprestane noči tako utrujen, da ga ni zanimala nobena stvar več. — Iz Benetk vrnila sva se čez par dni v Ljubljano, kjer je smrtno bolni prijatelj kmalu legel in ni več vstal. Smrt ga je rešila trpljenja.

Ker govorim o Jurčiču, pripomniti mi je, da se je okoli njega rado zbiralo precejšnje število mladih rodoljubov in pisateljev. Njegova beseda je bila uvaževana in spoštovana; nikdo se mu ni drznil ugovarjati. Ob neki taki priliki sedela nas je večja družba in nekateri smo bili prav glasni, trdeč, da avstrijski Slovani od

JOSIP JURČIČ.

Rusije nimamo prav nobene koristi, češ da bi Rusija, če bi hotela, lahko kaj storila za nas, da bi nas tukaj ne gnetli tako. Jurčič nas je poslušal, — potem pa je presegal te pogovore s temile ob lahnem nasmevu na ustnicah izpregovorjenimi besedami: »Kaj pa vi vestel Največja zasluga Rusije za avstrijski Slovanstvo je, da sploh eksistira!« Spogledali smo se in obmolknili. Vsak pri sebi si je menda mislil, da ima Jurčič prav.

Z Jurčičem sva se večkrat pogovarjala kako obžalovanja vredno je, da nimamo Slovinci še svojega knjižgotrštva. Opažala sva koliko nemških knjig razpeča med nami knjigarna Kleinmayr & Bamberg in dejala sva si, da bi dobro organizovana slovenska knjigarna mogla silno veliko storiti za razpečavo slovenskih knjig in s tem za razvoj slovenskega slovstva. Pripovedoval sem Jurčiču kako spretno se v Pragi s kolportarji po hišah širijo češke knjige in on je mislil, da bi se nekaj podobnega dalo uvesti tudi pri nas. Ti pogovori so leta 1879. storili, da sva sklenila ustanoviti slovensko knjigarno ter vložila prošnjo za koncesijo. Koj na to peljal sem se jaz na Dunaj in sem si pri Braumüllerju na Grabnu izprosil dovoljenja, da proučim njegovo poslovanje. Drage volje mi je bilo to dovoljeno in osebo Braumüllerjeve knjigarne mi je dva dni razkazovalo in razlagalo vse potankosti ondotnega velikega obrata. Proti koncesiji so nastopili ljubljanski knjigarji. Ko je potem še Jurčič zbolel, nisva rešitve poganjala in stvar je zaspala.

(Dalje prihodnjik.)

Dnevne vesti.

SLIKA ČASA.

Pred nekaj dnevi je ljubljanski oblastni odbor razpisal 34 službenih mest. Komaj je potekel rok za vlaganje prošnje, ki je bil namenoma silno kratek, in že jih je bilo vloženih preko 1000. Samo 34 mest pa je za oddati. Ni si mogoče misliti večje ilustracije bede intelektualnega sloja, kakor ga razkriva ta preobilica prošenj. Boda trka na duri naše inteligence.

Značilno pa je tudi to, da je med prosilci velik del aktivnih državnih uradnikov. Državna služba je izgubila vsako privlačnost, ker ni samo slabo plačana, temveč vrhu vsega še nezanesljiva.

In potem se najdejo še ljudje, ki se čudijo, da je naša uprava slaba! Kdaj pa je še slab gospodar s slabo plačanimi uslužbenci vodil dobro gospodarstvo.

— **Mestna občina zagrebška je zgradila do sedaj nad 1000 stanovanj** — višina najemnine. Te dni se je vršila v Zagrebu seja širšega stavbenega odbora mestnega zastopstva. Iz poročila posnemamo sledeče: Zagrebška mestna občina je zgradila do sedaj vsega skupaj 90 stanovanjskih hiš z okoli 1000 stanovanj. Gradbeni stroški so znašali 55.168.000 dinarjev. Najemnine so v vseh objektih priložno enako odmerjene ter razmeroma nizke. Na Gogolinem bregu (mestni okraj, približno kot naša Šiška) stane: stanovanje z eno sobo oin kuhinjo 250 Din, stanovanje z eno sobo, kabinetom in kuhinjo 350 Din, stanovanje obstoječe iz dveh sob in kuhinje pa 500 Din. Najemnine za trgovske lokale znaša: za branjarjo 1500 Din, za mlekarino 1000 dinarjev, za bravnico pa 600 Din. Cene so torej razmeroma — posebno v primeru z ljubljanskimi in to tudi v mestnih stanovanjskih hišah res nizke. Pri tem pa je treba upoštevati, da mora dobavljati Zagreb material razmeroma od prave daleč — v bližini zagrebški okolici ni niti ene opekarne, obrestovati se mora pa investirati kapital ravno tako kot v Ljubljani. Kako je to mogoče?

— **Pričetek sezone na Jadranu.** Na Jadranu je že nastopilo toplo, solnčno spomladensko vreme. Tujci so pričeli prihajati letos že zgodaj, tako da so nekateri hoteli že popolnoma zasedeni. Ljudje se že kopljejo na prostem.

— **Stroški za preskrbo in kaznilnicah.** Višje državno pravdnstvo je določilo stroške za preskrbo, stražo in upravo kaznilnic v Sloveniji za leto 1928 za enega kaznjence (eno kaznjenco) in en dan za možko kaznilnico v Mariboru po 14 Din, za žensko kaznilnico in prisilno delavnico v Begunjah pri Lescach pa po 10 Din.

— **Izpitni na žandarmerijski podoficirski šoli v Kamenici.** Na žandarmerijski podoficirski šoli v Kamenici so se vršili te dni končni izpiti. Šola je imela 303 frekventante, od katerih je 296 položilo izpit s povojnim uspehom.

— **Rudarji stanujejo na ozemlju mestne občine ljubljanske,** ki so naši državljani in so se prostovoljno izselili iz Nemčije ter jim je vsled tega ustavljeno izplačevanja rent, se pozivljajo, da se zglase v svrhu popisa napkasneje do vstetega 22. februarja 1928 med 9 in 12. uro na mestnem magistratu, soba št. 42/II. Navesti bo treba rojstne podatke, domovinstvo, čas izselitve, številko in datum odkoda rudarskega urada (Knappschattsamt), s katerim je bila prisojena renta in kdaj je bilo izplačevanje rente ustavljeno. Domovnicu kakor tudi vse ostale tozadevne dokumente naj vsakdo prinese s seboj.

— **Razpisana ustanova za vrtnarske vajence.** Veliki župan ljubljanske oblasti razpisuje dve mesti ustanove pokojnega Alojzija Koršike za vrtnarske vajence letno po 1500 Din. Podrobnosti glej v »Uradnem listu« št. 14. z dne 13. februarja t. l.

— **Iz učiteljske službe.** Premiščeni sta učiteljici Danica Kiferle od Sv. Antona v Gaborje pri Novem mestu, Marija Trtnikova pa iz Kupčincev v Cerklje pri Kranju.

— **Umrlj je v Ljubljani trgovec in posestnik Ignacij Zargi.** Pokojnik je bil soliden in podjelen trgovec ter simpatičen in značajan mož. Pogreb bo danes ob 4. popoldne izpred hiše Sv. Petra cesta št. 11. Bodi pokojniku blag spomin, prizadetim pa naše iskreno sožalje!

— **Himen.** Poročila sta se včeraj v Šiški g. Alojzij Cvenkelj, posestnik in trgovec v Ljubnem na Gorenjskem in gđ. Helena Keršič iz Podbrezja. Castitamoi!

— **Lindbergh dobi Wilsonovo nagrado?** Kot doznava »New York Times«, se bavi upravni svet Wilsonovega fonda z vprašanjem podelitve Wilsonove mirovne nagrade Lindberghu, ki bo v kratkem zaključil serijo svojih poletov.

— **Število prebivalcev Moskve in Leningrada.** Po uradnih podatkih je imela Moskva dne 1. januarja t. l. 2.142.000 prebivalcev. Število prebivalcev je tokom lanskega leta za 112.400 naraslo. Leningrad je štel dne 1. januarja t. l. 1.578.800 duš. Prebivalstvo se je tokom lanskega leta za 58.000 pomnožilo.

— **Konferenca mednarodne radio-unije.** Te dni se vrši v Pragi konferenca mednarodne radio-unije. Konferenca se udeležujejo delegati vseh evropskih radio-konzernov.

— **Prohibicijske oblasti aretirajo rumunske diplomate.** Prohibicijska oblast je aretirala po aretaciji agenta Norrisa tudi njegovega zeta, poročnika Alevro, ki je uslužben pri rumunskem poslanstvu. Rumunski poslanik je proti temu protestiral ter zahteval, da se ameriška vlada radi okrnitve Alevrine diplomatike imunitete opraviči.

— **Razsvetljene blišne številke** uvedajo v kratkem v Pragi. Princip obetovi v tem, da se montirajo v trioglate kovinske omarice plastične črke v trioglate kovinske omarice za stekla, v omarici, za številkami pa se na-

haja električna žarnica, ki ne razsvetljuje ponoči samo črk in številke, temveč tudi spodnji stekleni del omarice, tako ni razsvetljen samo vhod v hišo, temveč tudi del ceste. Iznajdba je čehoslovaške provenience. Nekateri česka mesta so razsvetljene hišne številke že uvedla.

— **Strah pred potresom v Dubrovniku.** Predvčerajšnjim so zabeležili seizmografski aparati pomorske akademije v Dubrovniku v oddaljenosti 30 do 40 km precej močne potresne sunke. Ker je minilo baš te dni 25 let od zadnjega hudega potresa v Dubrovniku, se je polastil nekaterih prebivalcev mesta tak strah, da so prenočili na prostem.

— **Smrtno obsodbo sprejel s smehljajem.** V Sarajevu se je zagovarjal te dni zabojnič Judas Pesak radi poizkušene umora. Pesak je udrl lansko leto v delavnico Mehmeda Lipe ter udaril Lipo od zadaj s sekuro po glavi. Dasi težko poškodovan, je imel Lipo vendarle še toliko moči, da je priklical pomoč. Za obravnavo je vladalo veliko zanimanje. Na hodnikih sodnega poslopja se je gnetla tolikšna množica radovednežev, ki so silili v sodno dvorano, da je vdržala cela četa policijskih stražnikov le s težavo red. Pesak je bil obsojen na smrt. Kakor je bil med obravnavo ves čas hladnokrvnen ter se je smehljaj, tako se je smehljaj tudi, ko mu je bila predčitana smrtna sodba. No, ničnostno pritožbo je pa vendarle priglasi!

— **Vlomilec, tat in goljuf, ki namerava napisati v ječi svoje spomine.** V Subotici je bil te dni aretirani 38-letni vlomilec, tat in goljuf Franjo Kovač — Beždan. Lopov, ki je že nešteto krat »sedel«, je znan kot eden največjih pustolovcev v naši državi. Sam priznava, da se preživlja že skozi 20 let samo z vlomi, tatvinami in goljufijami. Že dalje časa ga iščejo zagrebška, subotička in budimpeštanska policija. Kovač — Beždan pravi, da namerava v ječi napisati svoje spomine.

— **Ameriški Landru.** V Montrealu je bil aretirani policijski uradnik Coulombe, imenovan »ameriški Landru«. Coulombe je imel v okolici mesta hišico. Prežal je na kolodvoru na ženske, ki so dopotovale same. Sklepal je z njimi poznanstva ter jih zvaljal pod raznimi pretekami v svojo hišico, kjer jih je na brezprimerno krut način maril. Trupla je razkosal, kose sežgal. V svoje mreže je vjel tudi 18 letno Blanche Larandeu. Tej je sicer prizanesel, vendar jo je pa prisilil, da je morala biti priča krvavih prizorov, ki so se odigravali v njegovi hiši. Z njim vred aretirana je, de deklica izjavila, da je ravnala zgolj pod vplivom Coulombe-ovih groženj. Izpovedala je o bestialnem človeku strahovite stvari. V predstojećem procesu bo nastopila kot glavna priča zoper lopova.

— **Škoda, ki so jo povzročili zadnji katastrofalni viharji na Norveškem** se ceni na tri milijone funtov. Viharji so porušili mnogo hiš. Število žrtv znaša 21.

— **Zopet potres v Messini.** V Messini je bil predvčerajšnjim precej močan lokalni potres, ki je povzročil znatno škodo. Med drugim je močno poškodovan dvorec knezov Pignatelli.

— **Eksplodirala dinamita je zahtevala 12 človeških žrtv.** Kot poročajo iz Moskve, se je pripetila te dni v železnem rudniku v Rudženkovem eksplozija dinamita, pri kateri je bilo 12 oseb ubitih, več pa težje ali lažje ranjenih. Eksplozija je nastala medtem, ko so skušali v kontoarju zaboj smrznjenega dinamita zrahljati.

— **Carinske olajšave za ljubljanski velesejem 1928.** Carinski svet je na svoji seji 24. januarja t. l. izdal sledeč odlok, ki ga je finančni minister odobril: 1. Da se pri začasnem uvozu predmetov, namenjenih za ljubljanski velesejem, ki se vrši od 2. do 11. junija 1928 ne plačuje predpisana uvozna carina, ampak da se leta zavaruje z garantnim pisnom kakor banke, ki je upravičena za trgovanje z devizami in valutami, po predhodnem protokolu pri gen. inspektoratu min. financ. 2. Da se pri izvozu v roku 6 mesecev računajoč od dne izvršene uvozne ekspedicije, brez posebnega odobrenja direktorja, vrne položeno garantno pisno. 3. Da se izvoz vrši po obstoječih predpisih za prevoz brez osiguranja valute, ako je izvršena pogodna ekspedicija. 4. Prostor na velesejmu se smatra za čas velesejma ter 8 dni pred in po velesejmu, za carinsko skladišče. Vseled tega odpade vsako plačevanje dnevnic v času od 7. do 12. in od 8. do 6. 5. Da carinarica smatra vse pošiljke za nujne. 6. Stroji, prodani na ljubljanskem velesejmu zamorejo biti oproščeni od plačila uvoznih carinskih dajatev v toliko, v kolikor za to obstoji zakonska možnost, a šele po predložitvi potrebnih potrdil. 7. Da odpade tudi plačilo 4% davka na blago, ki je prodano osebam, ki so plačale davke za poslednje tromesečje. Potrebno pa je za to potrdilo velesejma, trgovske zbornice in davkarje. Dalje so dovoljene tudi velike olajšave v načinu carinjenja razstavnega blaga.

Ljubljana.

— **Predavanje v Radio-klubu.** V soboto, 18. t. m. ob pol 9. zvečer bo v klubovem lokalno na Velesejmu predaval gospod Evald Jakopič o velezanimivih temi »Spojitev Negadyna«. Člani in amaterji so v živo vabljani. — Radio-klub, Ljubljana.

— **Sestanek uradnikov II. kategorije.** Odslek uradnikov II. kategorije Združenja jugoslovanskih narodnih železničarjev v Ljubljani sklicuje danes dne 16. t. m. v steklenem salonu kolodvorske restavracije, Ljubljana glavni kolodvor sestanek uradnikov II. kategorije. Predmet razprave protest proti zastopstvanju pri napredovanjih uradnikov II. kategorije ljubljanske direkcije in protimere, ki naj jih zavzame uradništvo slovenske železniške direkcije proti krivicam, ki se gode temu uradništvu v resoru prometnega ministertva. Ker je sestanek ve-

like važnosti za kategorijo, se naprošajo vstoparji, da se sestanaka sigurno udeležijo.

— **Ljubljanski Sokol.** Predprodaja vstopnic za veliko društveno maskarado »Karneval v Sevilji« bo od petka 17. t. m. dalje v društveni sejni dvorani med uradnimi urami od 6. do 8. ure zvečer. Vse posetnike maskarade prosimo, da si nabavijo vstopnice (20 Din) v predprodaji, da se na dan prireditve prepričajo na val pri blagajni.

— **Ponovno opozarjamo na otroško predstavo** pri izredno znižanih cenah v soboto, dne 18. t. m. v ljubljanski drami. Pri tej priliki se vzprijor zadnjikrat v sezoni mladinska igra »Sneguljica in škrtajec«.

— **Abonenti se sprejemajo na dobro, tečno, domačo hrano.** Mestni trg št. 13 »Graj-ska klet«.

— **Gostovanje v ljubljanski operi.** V prihodnjih dneh bode v ljubljanskem dramskem gledališču par gostovanj in sicer gostuje poleg že naznanjenega gostovanja prvaka praškega Narodnega divadla g. Edvarda Kohovta v vlogi Mamleta dne 23. t. m., začetkom marca dramski ansambel Narodnega gledališča v Zagrebu in sicer s komedijo Stefana Kiederzjnskija v prevodu Julija Benešiča »Igra ljubavi«, v drugi polovici meseca marca gostujejo člani dunajskega Burgtheatra s delom »Zena — vrag«, dalje je napovedano gostovanje nemške dramske trupe v režiji Hansa Brockmanna in uprava se pogaja z znamenitim gledališčem Habima glede gostovanja v Ljubljani. Več o posameznih gostovanjih ko bode natančno določen datum.

— **Rumunski pevski zbor »Kantarea-Romanieci«**, ki koncentriira v Ljubljani v ponedeljek, dne 20. t. m. ob 20. uri v Unionski dvorani je ustanovil leta 1919 Marcel Botez, profesor glasbe in generalni inspektor glasbenih šol na Rumunskem. Zbor si je nadel nalogo, da goji rumunsko in umetno posem sploh ter šteje danes nad 200 članov, od katerih jih je 100 na potovanju v Franciji, kateri pridejo tudi v Ljubljano. Tekom devetletnega svojega delovanja je zbor naštel nad 170 del, med njimi več orkestralnih del. Zbor je napravil že tudi več koncertnih turnej, pel je v Beogradu, v Atenah, na Češkoslovaškem in Italiji. Te dni poje v Ljubljani in Zagrebu. Vse kritike so o njem jako laskavo izražajo, v Rumuniji sami pa je na glas kot najodličnejši rumunski pevski zbor. Zbor nastopa v rumunskih narodnih zborah. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

— **Člane ljubljanskih pevskih zborov** kakor tudi člane zborov v ljubljanski okolici opozarja Zupa jugoslovanskih pevskih zborov na koncert, ki se vrši v ponedeljek, 20. t. m. v Unionski dvorani in na katerem nastopi ter izjaja celoten vokalni program rumunski pevski »Kantarea Romanieci« iz Bukarešte. Zbor prinaša predvsem rumunski spored, ki je pri nas še popolnoma nepoznan in zato vsestransko interesanten. Predsedstvo župe prosi člane zborov, da v obilnem številu posetijo ta koncert. Vstopnice so v predprodaji v Matični knjigarni.

— **Redni občni zbor Udrusenja tobačnih trafikantov za Slovenijo** se vrši dne 26. februarja 1928 ob 4. uri popoldne v hotelu »Loyduc«, Sv. Petra cesta št. 5. Poročalo se bo o dosedanjih ukrepih odbora za doseg odvezitih odstotkov.

— **Legitimacije po 10 Din za otroško maskarado**, ki se vrši dne 19. t. m. od 17. do 20. ure, izdaja Atena v Narodnem domu v soboto od 10. do 12. ure in od 18. do 19. ure. V »Graj-ski kleti« (prej pri Fridrihu) Mestni trg 13, toči priznane pristna štajerska vina in I. Južnotajerske vinarske zadruge.

Maribor.

— **Ljudska univerza v Mariboru.** V petek, dne 17. t. m. Lepe skioptične slike nam pokažejo našo prestolico Beograd. O značaju in pomenu Beograda in tamkašnjega življenja bo predaval dobri opznavalec tem-kajšnjih razmer prof. dr. Sušnik iz Maribora. Uvodoma se pa bo slišala divna snbeka pesem — pela v prvih slovenskih umetnikov (prvovrstni gramofoni tvrdki Höfer in Perc) — V ponedeljek, 20. t. m. nas obišče univ. prof. dr. Jelačić iz Skoplja, ki bo predaval o veleinteresantni temi »Padec Rima in položaj sedanje Evrope«. — Dne 23. t. m. v Götzovi dvorani. Velika danska pisateljica Karin Michaelis predava o »Ljubemni, zakonu in razporok«. Predprodaja vstopnic se prične 20. t. m. Ravnokar se nahaja v Beogradu, kjer so napovedane tri predstave — vedno razprodane dvorane! Slavi prave triumfe! Sledijo predavanja v Mišu, Novem Sadu, Osijeku, Subotici in Zagrebu.

ZRAČNI PROMET NA PROGI BEOGRAD—ZAGREB

je bil včeraj otvorjen. Ob 11.20 je prispelo v Zagreb iz Beograda prvo letalo. Letalo je startalo na beograjskem letališču ob 9. zjutraj. Dasi je bilo vreme skrajno neugodno, deževno in megleno, je letelo letalo s hitrostjo 150 do 160 km v višini 500 do 600 metrov. Popoldne ob 2. se je letalo vrnilo v Beograd. Dolej ima Jugoslovansko društvo za zračni promet »Aeroput« dva aviona. Aparata, ki ju je zgradila francoska tovarna »Potes« sta opremljena z modernimi motorji in vsem modernim komfortom. Pozneje nabavi »Aeroput« še 15 do 20 aparatov, naker se vzpostavi zračni promet a Ljubljano, Sarajevom, Splitom, Dubrovnikom in raznimi večjimi mesti v Srbiji. Vožnja iz Beograda v Zagreb ali obratno z avionom traja samo 1 uro 35 minut — v najslabšem slučaju, pri nasprotnem vetru do dve uri — do čim traja vožnja z orient-ekspresom 8 do 9 ur.

V vsakem letalu je prostora za pet potnikov, ne vstavi pilota in mehanika.

Poslno ministertvo je sklenilo s Društvom za zračni promet pogodbo za prevoz pošte.

Tarife so sledeče: za pisma do 20 gramov po 1 Din, za dopisnice, odprte po 50

par, za zaprte po 1 Din, za odprte navadne s plačanim odgovorom po 1 Din, za poslovne papirje, blagovne vzorce, tiskovine vsake vrste do 50 gramov po 2 Din, za nenarne nakaznice po 1 Din, za denarna pisma do 20 gramov teže po 1 Din in za vsakih 300 dinarjev po 10 Din ter za vrednostne in navadne pakete do 100 gramov po 30 par in za vsakih 300 Din vrednosti po 1 Din. Vse te pristojbine je plačati razven običajnih.

Cene za prevoz potnikov so sledeče: Za polet iz Beograda v Zagreb ali obratno, plača oseba 600 Din. Vozni listek za tja in nazaj stane 1100 Din. Vsak potnik ima pravico do brezplačnega transporta 15 kg prtljage.

Aeroplani prevažajo tudi pakete. Tarife so sledeče: od 1 do 5 kg je plačati 18 Din, za nadaljnjih 5 do 10 kg — 8 Din, za nadaljnjih 10 do 20 kg — 5 Din, za nadaljnjih 20 do 50 kg — 5 Din. Ravzen tega je plačati zavarovalno takso po tarifi zavarovalnih družb oziroma na deklarirano vrednost paketa ali prtljage. Maksimalna teža prtljage, ki je sme imeti potnik seboj znaša 50 kg, naj-največji prevoz dopustni paket ima obseg 60 cm krat 40 krat 3, odnosno 1 m dolžine in 50 cm širine.

GLAVNA KKUPŠČINA LJUBLJANSKE INŽENJERSKE ZBOBNICE

se je vršila včeraj popoldne v magistratni dvorani v Ljubljani. Otvoril jo je zbornični predsednik inž. Šuklje in je imenoval za overovatelja zapisnika inž. Petroviča in inž. Zagarja.

Spomin se je preminulega člana inž. Fr. Donerja, ki je predvčerajšnjim od kapi zadet umrl v Celju.

Po prečitnem od odobrenem zapisniku zadnje skupščine je podal namesto odsotnega inž. Serneca poročilo o poslovanju upravnega odbora inž. Šuklje. Položaj inženjerjev se v splošnem zboljšuje in se v preteklem letu od strani uprave niso zagrešile nikake napake. Število članstva je naraslo od lanskega leta 39 na 47 članov.

Blagajniško poročilo o dohodkih in izdatkih, kakor tudi proračunski predlog za tekoče leto je prečital blagajnik inž. dr. Alojzij Kral.

Poročilo nadzornega odbora, ki ga je podal inž. Zupančič, je ugotovilo najlepši red v zborničnih knjigah in računih. Proračun za leto 1928 in absolutorij upravnemu odboru sta bila soglasno odobrena.

Prihodnji teden se bo vršil v Pragi mednarodni kongres inženjerjev, ki se ga bodo udeležili zastopniki inženjerskih zbornic iz vse Evrope. Ljubljansko inženjersko zbornico bo zastopal inž. Pavlin.

V predstavnistvo Ljubljanske inženjerske zbornice za Glavno upravo inženjerskih komor v Beogradu so bili izvoljeni: inž. Šuklje, inž. Pavlin, inž. Sernec in inž. Zagar; v odposlanstvo za glavno ekupščino delegatov inženjerskih komor pa: inž. Dukli, inž. Rustia, inž. Matošič, inž. Josevič in inž. Kipah.

Radivoj Rehar:

SLOVENSKI EVANGELJČANI V PREKMURJU.

Javno udejstvovanje protestantske cerkve je bilo s tem sicer zatrto, ni pa bila zatrita tudi vera sama. Protestanti Slovenci so ostali zvesti svoji veri preko 60 let tudi brez cerkv in duhovnikov. Svoje verske dolžnosti so opravljali tajno doma, kjer je bil poglavar družine navadno tudi zastopnik cerkve. Le vsako leto enkrat so romali v najbližje evangelijske cerkve v Šurđ Nemesdömölk in Nemescső. Drugi, ki niso mogli pretrpeti preganjanja, so se raje izselili in ustanovili v šomodski županiji, daleč preč od slovenskega Prekmurja nove slovenske evangelijske cerkvene občine v Lisi, Porogu, Šandu in Ihárosberány. Takrat je postal vsled prekmurskih priseljencev slovenski tudi Šurđ, ki je igral potem v prekmurski evangelijski kulturni zgodovini veliko in skoro vodilno vlogo. Ti Slovenci so se v šomodski županiji ohranili še dolga desetletja, in celo stoletje so se pomadžarili komaj v 19. stoletju, dočim se je ona teh naselbin ohranila še celo do današnjega časa in se komaj v poslednjih letih potaplja v madžarskem morju.

Skrivanja in preganjanja je rešil prekmurske evangelijske Slovence komaj »dictum toleranciae« cesarja Jožeta II. leta 1781. Evangeljčani so se takoj zopet združili v cerkvene občine in l. 1783. in 1784. so zgradili in posvetili svoje prve tri cerkve po porušenju prejšnjih. Te prve nove cerkve so bile zgrajene v Puconcih, Križevcih in Hodošu. Leta 1792. se je osnovala nova cerkvena občina in cerkev v Bodoncih, leta 1821. v Petrovcih, leta 1891. v Domanjšovcih, leta 1890. v Murski Soboti, leta 1893. v Moravcih, leta 1904. v Dobnji Lendavi in leta 1918. v Gornjih Slavečih. Te župne cerkve imajo nebroj podružnic, katere oskrbujejo deloma pastirji sami, deloma pa njihovi predikanti.

Evangeljčanske cerkvene občine so si poleg cerkve osnovala tudi evangelijske osnovne šole, ki so kot privatni zavodi ustvale veliko avtonomijo tudi z ozirom na učni jezik. Tako so postale te občine tudi važni posveto-prosvetni faktorji, katerim se imamo v veliki meri zahvaliti, da se prekmurski evangeličani niso pomadžarili. Na drugi strani se je pa v okrilju evangeličanstva razvila tudi prva slovenska prekmurska literatura in poljudna znanost, ki ima primeroma precej staro in bogato zgodovino. Prva v prekmurskem narečju pisana knjiga je bil l. 1715. v Halle v Nemčiji H-skani luteranski katekizem, katerega je prevedel iz madžarsčine sicer neznan Franc

* O teh šomodskih Slovencih je napisal Anton Trstenjak l. 1906 posebno brošuro.

Temlin. Temu je sledil Mihael Sever, ki je izdal leta 1747. drugi katekizem in pesmi, kar znači, da so imeli slovenski prekmurški evangeličani že v 17. in v 18. stoletju svoje šole. Tako je povzročila reformacija tudi med ogrskimi Slovenci prve začetke narodnega gibanja ter zamenjavo do tedaj rabljene latinščine z narodnim književnim jezikom.

(Konec sledi.)

Sport.

DRUGA ZIMSKA OLIMPIJADA.

Tudi v ponedeljek je trajalo še vedno neugodno vreme, ker je od ranega jutra snežilo, tako da se različni tekmovalni prostori niso mogli pravočasno očistiti, čeravno je večji za prevoz dopustni paket ima obseg Radi tega so se morale razne konkurence pozneje vršiti, tako tudi hitrostni tek na 500 m, ki je bil prvotno nastavljen na 8. uro jutraj. Rezultat te dirke je bil sledeči: 1. Finc Thunberg in Norvežan Evensen v 43¹/₁₀ — 3. Finc Friman, Amerikanec Farrell in Norvežan Larsen 43¹/₁₀ — 6. Petersen (Norv.) 43¹/₁₀ — 7. Kanadijec Gorman in Finc Backmann 43¹/₁₀ — 9. Norvežan Olsen v 44¹/₁₀ — 10. Amerikanec Murphy v 44¹/₁₀.

Nato so sledili izključno Finci in Amerikanci in šele Estenes Burmister je zasedel 15. in Latiš Rumba 16. mesto. Dunajčan Moser je bil v 46¹/₁₀ osemnajsti, Nemeč Mayke v 49¹/₁₀ štirindvajseti.

Teku na 500 m je sledila hockey-igra na ledu med Češkoslovaško in Poljsko, ki je v velikem presenečenju končala z zmago Češkoslovaške 3 : 2. Uspeh Češkoslovačev je pozdravila publika z velikim zadoščenjem, posebno Švedi in njihovi pristaši, ker je sedaj Švedska v tej skupini zmagovalka. Končno stanje je sledeče: Švedska 2 igri, 3 točke s 5 : 3 vrati, Češkoslovaška 2 igri, 2 točki s 3 : 5 vrati, Poljska 2 igri, 1 točka in 4 : 5 vrati. Švedska pride torej v finale.

Tek na 5000 m je žalibog trpel vsled viharnega vetra. Ker je pa veter sem in tja za kratek čas ponehal, je prišel tak miren interval v prid dotičnemu tekaču, pred vsem Norvežanu Ballangrudu, ki je tudi zmagal. Ko je pa startal Thunberg, eden izmed favoritov, se je vihar ojačil, tako da je Thunberg pretekel progo šele kot dvanajsti. Rezultat je bil sledeči: 1. Norvežan Balangrud v 8:50¹/₁₀ — 2. Finc Skutnab v 8:59¹/₁₀ — 3. Norvežan Evensen v 9:01¹/₁₀ — 4. Amerikanec Jassee v 9:01¹/₁₀ — Norvežan Carlsen v 9:01¹/₁₀ — 6. Amerikanec Bialas v 9:06¹/₁₀ — 7. Norvežan Staksrud v 9:07¹/₁₀ — 8. Avstrijec Polaczek v 9:08¹/₁₀ 9. Šved Anderson v 9:09¹/₁₀.

Skupno se je udeležilo teka 33 tekačev. V torek se je vršil smučski tek na 50 km, ki je pa prinesel veliko presenečenje. Pričakovala se je zmaga Norvežanov in Fincev, zasedli pa so prva tri mesta Švedi. Od naših smučarjev je zasedel Joško Janša 23. mesto pred Francozi in Japonci. Startalo je 41 tekačev.

To in ono.

KRANTZ IZ PREISKOVALNEGA ZAPORA IZPUŠČEN.

V procesu zoper petošolca Krantza je nastal nenadoma preokret. Državni pravdnik je obtožbo glede umora umaknil ter vzdržuje sedaj obtožbo radi skupnega uboja.

Krantzov zagovornik hoče dokazati, da je bil motiv, ki je dovedel Schellerja do umora ljubosumnost homoseksualca ter da pri vsej stvari ni šlo za Hilde. V to svrhu je predlagal zagovornik, da naj se zasliši še cela vrsta prič glede obtoženčevega slovesa. Ko je državni pravdnik obtožbo glede umora umaknil, je predlagal dalje, da naj se Krantz, ki se nahaja že od meseca maja v preiskovalnem zaporu, iz zapora izpusti, češ, da ga sedaj ni več smatrati za begosumnega.

Po kratkem posvetovanju je sodišče predlogu ugodilo.

Nato je skočil Krantz pokonci ter odhitel proti prostoru za poslušalce. Predsednik pa ga je poklical nazaj, rekoč: »Rajši ostanite. Sodba ožigosa obtoženca ne pa prostor, na katerem sedi.« Pristavil je, da noče, da bi se zdelo, ko da je smatrati prostor na zatožni klopi kot posebno sramoten. Pavel Krantz je želji predsednika ustregel ter sedel zopet na zatožno klop.

Nato je bila zaslišana Krantzova mati, ki je povedala, da je bil Pavel vedno nežnočuten in dobrasrčen otrok.

Za Krantzovo materjo je bil zaslišan oče

Hilde, trgovec Otto Scheller. Tudi on ni vedel povedati o obtoženci ničesar slabega.

Za Schellerjem je bila zaslišana še cela vrsta drugih prič, ki so izpovedale vse za Krantza ugodno. Güntherja Schellerja pa so slikale kot vročkrvnega, lahkomišelnega in nasilnega mladeniča. Eden od bivših Güntherjevih prijateljev je na primer izpovedal, da se mu je pohvalil nekot Günther, da je sunil nekega vojaka z nožem ter je le obžaloval, da ni imel pri sebi samokresa.

Ko je bila opoldne obravnava prekinjena, je odpeljal zagovornik dr. Frey Krantza iz dvorane. Pred sodnim postopkom ga je pozdravila ogromna množica ljudstva s »hoch«-klici. Ljudje so mu metali v avtomobil cvetice. Resnica je, da je vse berlinsko prebivalstvo na Krantzovi strani.

Popoldne je bil zaslišan med drugim poštni svetnik dr. Rotschmidt, ki je izpovedal, da je bil Günther tako pokvarjen mladenič, da je moral on svojemu sinu prepovedati vsako občejanje z njim. Pristavil je, da zadene nemal del krivde na Güntherjevo pokvarjenost vzgojni sistem njegove matere.

Višek napetosti je dosegla zadnja obravnava pri zaslišanju matere Hilde in Güntherja, gospe Scheller, ki se je za svoja dva otroka seveda zavzemala, kolikor je mogla ter izjavila, da ju priče grdo natolcujejo. No, pa njena izpoved je ostala osamljena.

Po zaslišanju še nekaterih prič je bilo dokazno postopanje zaključeno ter nadaljevanje obravnave preloženo na drugi dan. Na vrsto pridejo izjave izvedencev.

Charlie Chaplin.

V kinu moramo videti umetnost, ki projicira časovno trajnost v ploskovnih prostornih mejah, ali če hočemo govoriti bolj vzneseno, kino je umetnost, ki napravlja iz trajanja prostorno dimenzijo, kar daje času nov in velikanski pomen aktivnega sodelovanja duha in ne pasivnega sodelovanja. Kartezijanski prostor ima, odkar obstoja kino in ravno radi kina samo še eno vrednost, namreč topografsko. Praktično se v kinu spajata čas in prostor, o katerih so poprej učenjaki in filozofi mislili, da drug v drugega ne moreta prodreti. Ravno ta stvar daje kinematografiji vrednost, ki je vprav neprecenljiva. To pa tudi dovoljuje da stavljamo kinematografijo v popolno nezavisnost napram drugim umetnostim in da odkrivamo, potem katerih fizičnih zakonov je v zvezi z vsemi ostalimi umetnostmi.

Ni težko opaziti, da je kinematografija potom svojih mehaničnih sredstev izšla od tam, odkoder fotografija, nadalje, da je kot sredstvo za predstave velikih množic v zvezi z gledališčem, medtem ko svoje misli lahko črpa v slovesstvu ter obenem tudi smerno vpliva na slovesstvo. Lahko smo prepričani, da bo kinematografija kmalu tvorila vizuelno ogrodje inteligence, vloga, ki jo je do sedaj imela arhitektura. Toda to ogrodje bo igralo tudi dinamično vlogo.

Kino je funkcija prostora, enako kot nepremične plastične umetnosti, je pa tudi funkcija plastične umetnosti, je pa tudi funkcija trajanja, enako kot godba, s katero je v sorodstvu potom ritmičnega razvoja svojih predmetov. Ta ritem se sicer še ne da točno določiti, vendar ga je pa že mogoče prav

lahko opaziti v nekaterih filmih predvsem v onih Charlieja Chaplina. Vem, da je ples istega značaja, toda ples izgine, kadar izgine plesalec. Ples se ne da fiksirati, fiksiramo ga samo lahko ravno potom kinematografije. Kino, ki je arhitektura v gibanju, je dosegel prvič v zgodovini človeštva to, da se vzbujajo muzikalni občutki, ki se strdijo v času potom vidnih občutkov, kateri se strdijo v prostoru, z drugo besedo, kino je godba, ki pride do nas potom očesa.

Slikarstvo in kiparstvo nam dajeta vse vidne elemente predmeta, ki ju predstavljajo. Kaj naj potem rečemo o kinu, kjer se ti elementi avtomatično združujejo, enako kot se združujeta v kinu čas in prostor?

Kino je določen, da nas povede seboj v doslej še ne znano poetsko vesoljstvo s pomočjo vseh svojih reproduktivnih in izraznih sredstev. Kot posredovalca med vesoljstvom in človeškim duhom uporablja kino mehanično orodje, ki zabeležuje z absolutno točnostjo oblike, gibanja in prehode, kar je bilo do sedaj še skrivnost.

Po mojem mnenju niti iznajdba ognja za človeštvo ni tvorila dogodek enake važnosti, vsaj iz umstvenega stališča ne, kot iznajdba kinematografije. Prvič se je zgodilo, da je znanost izkresala iz nedoločene in neznane neskončnosti, ki nas obdaja, potom delovanja svojega lastnega mehanizma, nove harmonije, kojih konstrukcijske moči še nismo niti popolnoma douneli.

Upravičeni smo upati, da bo nastala nova metafizika ali bolje rečeno nov svet iz te ozke zveze materielnega in spiritualnega vesoljstva.

Danes lahko študiramo v počasni projekciji stvari, ki jih poprej sploh nismo mogli

videti: pregibanje mišic dirkačevih živali, gibanje rokoborca ali plesač, letanje ptičev in žuželk, vihar na vodi in prodiranje samokresne kroglice. Obratno lahko v pospešeni projekciji študiramo rast rastlin.

Kino nas uči potom svojih mehaničnih sredstev, da tvorita drama in iskanje ravnovesja, katero nastane ravno radi te drame, trajno usodo vesoljstva. Pesniki, slikarji, skladatelji filozofo in znanstveniki — Jezus, Ajshil, Michel-Angele, Montaigne, Shakespeare, Rubens, Rembrandt, Spinoza, Newton, Sebastian, Bach, Lamanck so v mogočem polletu skušali, da nas to naučijo. Toda kdo jih je razumel? Na videz izgleda, da je vse na svetu premično in vendar ta premičnost sestoji iz samega atomskega miru. Oglejte si samo nepremičnost fotografske projekcije, ki preseka ritem kateregakoli kinematografskega gibanja. Tega poprej nismo vedeli. Oglejmo si pa nasprotno v filmu kakšen predmet, ki ga smatramo v navadnem življenju za nepremičnega, na primer daljni vrh kakšnega gozda, morje na obzorju ali panoramo kakšnega mesta. Nepremičnost vesoljstva izgine še v istem trenutku, kot izgine iz ponosne duše nepremičnost dogem in zakonov: veter piha, kaplje se prelivajo, vroči zrak trepeče, oblaki, dim in prah poživijo celotno sliko in to mrmrajoče življenje nudi našemu neprestanemu notranjemu gibanju tolažbo samega Boga.

Potom kina se nam vedno jasnejše kaže oblike sveta, mnogo bolj kot potom znanstvenih teorij, katere niso dostopne množici in ki ne govorijo skraj nobenemu srcu. Kljub pomoči slovesstva, godbe in slikarstva smo do sedaj poznali oblike sveta samo v prekinjenih delcih. Svetovno oblike je neprestano in

zapleteno živo tvorjenje. Potom filma pa lahko z enim samim pogledom zapopademo zamotano, neprestano razvijajočo se in prigrabajočo se realnost ter jo tako doznamo v svoji duši potom sintetičnega doumevanja, ki je hitro kot luč. Tako lahko spoznamo neprestano pregibanje, ki bi drugače zamrlo v neskončnosti. En sam trenutek, fiksiran potom filma, ena usta, ena roka, ena mišica, vse kar drugače s prostim očesom vidimo le v zvezi z dolgo vrsto drugega gibanja, postane v filmu ena sama popolna drama, kojeja vse komponente stvarjajo ravnovesje detajla v splošnem ravnovesju.

Film nam je dokument, ki je mnogo bolj točen kot vsi spomini. Človek se kar preplaši, če premisli, kakšne teme lahko razvleče kinematografija. Pred seboj lahko človek oživi ženo, ki jo je ljubil pred dvajsetimi leti in s katero danes živi, a je že zdavnaj ne ljubi več. Lahko pa tudi znova gleda ženo ravno tako, kot jo je gledal pred dvajsetimi leti in se spominja, da ga je zdavnaj zapustila in da je tedaj malo manjkalo, da si ni v obupu vzel življenja. Kino nam lahko pričara mrtvega otroka, da se nam znova smeji in nas znova gleda kot nekdaš. V tem oziru je kino celo premagal smrt in danes si niti še predstavljati ne moremo, kakšne so možnosti njegovega razvoja in vpliva na vse panoge. Nema njegova simfonija bo oživljala naše veselje in našo žalost ter ju poglabljala da daljnih perspektiv neskončnosti in večnosti.

(Viri: Edouard Ramon: La passion de Charley Chaplin. Edition Baudinière, Paris 1927. — Pax, Paris. — Politika, Beograd, 4. XII. 1927. — L'Europe Nouvelle, Paris, 21. I. 1928.

—OO KONEC. OO—

Carinsko posredniški in špedicijski bureau

GROM

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41

Naslov brzojavkam: „GROM“. Telefon 2454.

Podružnice: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obevlja vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spainh voz S. O. E. za ekspresno pošiljke.

LJUBLJANA - GREGORČIČEVA ULICA 23 - TEL. 2533

TISKARNA TRG. IND. D. D. **MERKUR**

SE PRIPOROČA ZA TISK VSAKOVRSNIH TISKOVIN ZA TRGOVCE, OBRTNIKE, INDUSTRIJCE IN URADE.

LASTNA KNJIGOVEZNICA.

Umrl je naš iskreno ljubljani soprog, predobri papa, stari papa, brat, tast, svak in stric, gospod

Ignacij Žargi trgovec in posestnik

dne 14. t. m. ob 10. uri zvečer po kratkem trpljenju, previden s tolažili sv. vere v 62. letu svoje življenske dobe.

Pogreb nepozabnega nam pokojnika se vrši v četrtek, dne 16. februarja 1928 ob 4. uri popoldne izpred doma žalosti Sv. Petra cesta 11 na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi oo. frančiškanov v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 15. februarja 1928.

žalujoči ostali.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debele tiskane pa Din 1.—

Prodaja se

lepa starinska oprema iz 16. stoletja. Ogled na vselesjmu.

Dober zaslužek

dobi vsakdo (moški in ženske), ki je pošten in hoče delati. Priložiti 2 dinarja. Brezalkoholna produkcija. Ljubljana, Poljanski nasip 10 desno.

Premog - Čebin

Wolfova 1/II. - Telef. 2056.

Šivilja,

dobro izurjena, išče službe. Gre šivati tudi na dom. — Naslov v upravi lista.

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun poštne hranilnice št. 14.257.

reg. zadr. z neom. zav.

Brzojavka: „KMETSKI DOM“. Telef. št. 2847.

V LJUBLJANI -- Tavčarjeva (Sodna) ulica šte. 1, pritličje.

DAJE:

Posejila na vknjižbo, proti poročilu ter zastavi premičnih in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v sakočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

OBREŠTUJE VLOGE

na knjižice čistih 6% brez odpovedi. Velje stalne vloge in vloge v tek. računu po dogovoru.

PRESKRBUJE:

Kavcije, inkase, sračke in vrednostne papirje ter čake in nakaznice (nakazila) na druga mesta.

URADNE URE:

Vsak delavnik od 8. do 12. in od 3. do 4.1/2.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.